

B.A. (Part-III) Semester-VI Examination
(Optional Subject)
INDIAN MUSIC
Theory (Vocal and Instrumental)
Paper-XII

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 50

Note :— Solve all five questions.

1. Write notation of the following :

- (a) A complete Vilambit Khayal or Maseetkhani Gat in any raga from the syllabus.
 (b) A complete Chhota Khayal or Rajakhani Gat in any raga from the syllabus.

OR

(c) A complete Chhota Khayal in Kalavati raga or Rajakhani Gat.

(d) Chaturang in any raga or Rajakhani Gat.

10

2. (a) Write the description of following ragas and their Aroh, Awaroh, Pakad :

- (i) Shankara
 (ii) Puriyadhanashree.

OR

(b) Write the types of Dhrupad Bani and give information about any one Bani.

10

3. (a) Write in detail about of the following Taals in mentioned layas :

- (i) Sultaal — Dugun
 (ii) Ektal — Tigun.

OR

(b) Give the detail information about Flute and write the names of its players.

10

4. (a) What does 'Gharana' mean ? Give information about Kirana Gharana.

OR

(b) Define the terms Tappa and Thumari.

10

5. Fill in the blanks with correct option :

(1) Raag Jaijaiwanti is a _____ raag.

- (i) Sandhi Prakash (ii) Parmel Praveshak
 (iii) Shuddha (iv) Purvangvadi

(2) _____ is sung in taal Dadara.

- (i) Dadra (ii) Tarana
 (iii) Dhrupad (iv) Dhamar

- (3) The principal of 'Creation of 72 Thaats', introduced by _____.
- (i) Pt. Bhatkhande (ii) Pt. Paluskar
(iii) Pt. Vyankatmukhi (iv) Adarang
- (4) Ravindra Sangeet is from the region _____.
- (i) Odisha (ii) Bengal
(iii) Maharashtra (iv) Madhya Pradesh
- (5) Komal Ri, ga, dha and Tiwra Ma are used in _____ raag.
- (i) Todi (ii) Puriyadhanashree
(iii) Basant (iv) Bahar
- (6) _____ is a founder of Gwalior Gharana.
- (i) Sawai Gandharv (ii) Abdul Karim Khan
(iii) Natthan Peerbaksh (iv) Pt. Baal Gandharv
- (7) The length of string Madhyam is _____ inch.
- (i) 36 (ii) 32
(iii) 27 (iv) 24
- (8) Raag _____ is samprakritik to raag Puriya.
- (i) Bahar (ii) Marva
(iii) Jaunpuri (iv) Shankara
- (9) Vadi-samvadi of Raag Bahar are _____.
- (i) Pa-Sa (ii) Ri-Pa
(iii) Ma-Sa (iv) Ga-Ni
- (10) Pt. Hariprasad Chourasiya is a well known _____ player.
- (i) Sitar (ii) Guitar
(iii) Tabla (iv) Flute.

10

B.A. (Part-III) Semester-VI Examination
(Optional Subject)
INDIAN MUSIC
Theory (Vocal and Instrumental)
Paper-XII

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 50

(मराठी माध्यम)

सूचना :— सर्व पाचही प्रश्न सोडवा.

1. स्वरलिपीबद्ध करा :

- (अ) अभ्यासक्रमातील कोणत्याही रागात संपुर्ण विलंबितख्याल किंवा मसीतखानी गत.
 (ब) अभ्यासक्रमातील कोणत्याही रागात संपुर्ण छोटाख्याल किंवा रजाखानी गत.

किंवा

- (क) कलावती रागातील संपुर्ण छोटाख्याल किंवा रजाखानी गत.
 (ड) कोणत्याही रागातील (अभ्यासक्रमातील) चतुरंग किंवा रजाखानी गत.

10

2. (अ) खालील रागांची शास्त्रीय माहिती आरोह, अवरोह, पकडसहित लिहा :

- (i) शंकरा
 (ii) पुरीयाधनाश्री.

किंवा

- (ब) धृपद बानीचे प्रकार सांगून एका बानीची सविस्तर माहिती लिहा.

10

3. (अ) खालील तालांची शास्त्रीय माहिती लिहून निर्देशित लयीत लिहा :

- (i) सूलताल - दुप्पट
 (ii) एकताल - तिप्पट.

किंवा

- (ब) बासरी वाद्याची सविस्तर माहिती लिहून बासरी वादकांची नावे लिहा.

10

4. (अ) संगीतातील 'घराणे' म्हणजे काय ? ते लिहून किराणा घराण्याची माहिती लिहा.

किंवा

- (ब) टप्पा व ठुमरी गीतप्रकारांची माहिती लिहा.

10

5. योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा :

(1) जयजयवंती हा राग _____ राग होय.

- (i) संधिप्रकाश
 (ii) परमेलप्रवेशक
 (iii) शुद्ध
 (iv) पुर्वांगवादी

(2) दादरा तालात _____ हा गीतप्रकार गातात.

- (i) दादरा
 (ii) तराणा
 (iii) धृपद
 (iv) धमार

- (3) 72 थाटांच्या निर्मितीचा सिद्धांत _____ यांनी मांडला.
 (i) पं. भातखंडे (ii) पं. पलुस्कर
 (iii) पं. व्यंकटमुखी (iv) अदारंग
- (4) रविंद्रसंगीत _____ या प्रांतातील होय.
 (i) ओडिसा (ii) बंगाल
 (iii) महाराष्ट्र (iv) मध्यप्रदेश
- (5) रे, ग, ध कोमल म तीव्र हे स्वर _____ या रागात लागतात.
 (i) तोडी (ii) पुरीयाधनाश्री
 (iii) बसंत (iv) बहार
- (6) _____ हे गवाल्लेकर घराण्याचे संस्थापक आहे.
 (i) सवाई गंधर्व (ii) अब्दुल करीम खां
 (iii) नथ्यन पीरबक्ष (iv) पं. बालगंधर्व
- (7) म या स्वाराच्या तारेची लांबी _____ इंच आहे.
 (i) 36 (ii) 32
 (iii) 27 (iv) 24
- (8) पुरीया रागाचा समप्रकृतिक राग _____ आहे.
 (i) बहार (ii) मारवा
 (iii) जौनपूरी (iv) शंकरा
- (9) बहार रागाचा वादी संवादी _____ हे आहेत.
 (i) प सा (ii) रे प
 (iii) म सा (iv) ग नि
- (10) पं. हरिप्रसाद चौरसिया हे सुप्रसिद्ध _____ वादक आहे.
 (i) सतार (ii) गिटार
 (iii) तबला (iv) बासरी

B.A. (Part-III) Semester-VI Examination
(Optional Subject)
INDIAN MUSIC
Theory (Vocal and Instrumental)
Paper-XII

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 50

(हिन्दी माध्यम)

सूचना :— सभी पाँच प्रश्न हल कीजिए।

1. स्वरलिपीबद्ध कीजिए :

- (अ) पाठ्यक्रम के किसी एक राग में संपूर्ण विलंबित ख्याल अथवा मसीतखानी गत।
 (ब) पाठ्यक्रम के किस एक राग में संपूर्ण छोटा ख्याल अथवा रजाखानी गत।

अथवा

(क) कलावती राग का संपूर्ण छोटाख्याल अथवा रजाखानी गत।

(ड) पाठ्यक्रम के किसी एक राग में चतुरंग अथवा रजाखानी गत।

10

2. (अ) निम्नलिखित रागों की शास्त्रीय जानकारी आरोह, अवरोह, पकडसहित लिखिए :

- (i) शंकरा
 (ii) पुरीयाधनाश्री।

अथवा

(ब) धृपद बानी के प्रकार लिखकर किसी एक बानी को विस्तारपूर्वक लिखिए।

10

3. (अ) निम्नलिखित ताल शास्त्रीय जानकारी के साथ निर्देशित लय में लिखिए :

- (i) सूलताल - दुगुन
 (ii) एकताल - तिगुन।

अथवा

(ब) 'बांसुरी' वाद्य की विस्तृत जानकारी लिखकर बांसुरी वादकों के नाम लिखिए।

10

4. (अ) संगीत के 'घरानों' की परिभाषा लिखकर किराना घराने की जानकारी विस्तारपूर्वक लिखिए।

अथवा

(ब) टप्पा व ठुमरी गीतप्रकार सविस्तार लिखिए।

10

5. योग्य पर्याय चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति करें :

(1) जयजयवंती यह राग _____ राग है।

- (i) संधिप्रकाश (ii) परमेलप्रवेशक
 (iii) शुद्ध (iv) पूर्वागवादी

(2) दादरा ताल में _____ यह गीतप्रकार गाया जाता है।

- (i) दादरा (ii) तराना
 (iii) धृपद (iv) धमार

- (3) 72 थाट निर्मिती का सिद्धांत _____ इन्होंने प्रस्थापित किया।
 (i) पं. भातखंडे (ii) पं. पलुस्कर
 (iii) पं. व्यंकटमुखी (iv) अदारंग
- (4) रविंद्र संगीत यह _____ प्रांत का है।
 (i) ओड़िसा (ii) बंगाल
 (iii) महाराष्ट्र (iv) मध्यप्रदेश
- (5) रे, ग, ध कोमल म तीव्र ये स्वर _____ राग में लगते हैं।
 (i) तोड़ी (ii) पुरीयाधनाश्री
 (iii) बसंत (iv) बहार
- (6) _____ यह ग्वालियर घराने के संस्थापक हैं।
 (i) सवाई गंधर्व (ii) अब्दुल करीम खां
 (iii) नथ्यन पीरबक्ष (iv) पं. बालगंधर्व
- (7) म स्वर के तार की लंबाई _____ इंच है।
 (i) 36 (ii) 32
 (iii) 27 (iv) 24
- (8) पुरीया रागाचा समप्रकृतिक राग _____ आहे.
 (i) बहार (ii) मारवा
 (iii) जौनपूरी (iv) शंकरा
- (9) बहार राग का वादी सम्वादी _____ है।
 (i) प सा (ii) रे प
 (iii) म सा (iv) ग नि
- (10) पं. हरिप्रसाद चौरसिया यह सुप्रसिद्ध _____ वादक हैं।
 (i) सितार (ii) गिटार
 (iii) तबला (iv) बांसुरी